

Prevence onemocnění ledvin se mění. Testy budou podstupovat všichni nad 50 let 1x za dva roky.

Od ledna 2026 se v Česku zásadně mění systém prevence chronického onemocnění ledvin (CKD). Nově bude vyšetření k dispozici všem lidem nad 50 let věku 1x za dva roky a k vyšetření sérového kreatininu se přidá i vyšetření poměru albumin/kreatinin ve vzorku moče (uACR) a odhad glomerulární filtrace (eGFR), tedy stanovení stadia CKD. U pacientů s diabetem či kardiovaskulárními onemocněními se uvedené parametry budou sledovat minimálně 1x ročně. Vyplyývá to z výsledků zasedání Rady Národního screeningového centra (NSC). **„Pro pacienty je to rozhodně v oblasti časného záchytu onemocnění ledvin poměrně výrazný posun kupředu. Dává to navíc smysl i ekonomicky, protože jedno preventivní vyšetření bude stát řádově desítky korun, zatímco léčba selhání ledvin je mnohonásobně dražší,“** komentuje změnu předseda České nefrologické společnosti profesor Ivan Rychlík.

Výsledek zasedání Rady Národního screeningového centra z poloviny roku 2025 završuje několikaletou snahu odborných společností, včetně České nefrologické společnosti, změnit přístup ke včasnému záchytu CKD (chronic kidney disease). Doposud se tato vyšetření prováděla pouze u rizikových skupin a ve výrazně delších časových intervalech – například osoby nad 50 let měly nárok pouze na jedno vyšetření za čtyři roky. To se nyní zásadně mění. **„Rozšíření preventivních vyšetření na všechny osoby nad 50 let považujeme za zásadní krok správným směrem. Umožní to zachytit onemocnění dříve, než se rozvine do stadia selhání ledvin, a nabídnout pacientům konzervativní léčbu, která často oddálí nebo zcela eliminuje nutnost dialýzy,“** říká MUDr. Martin Kuncek, ředitel sítě dialyzačních středisek B. Braun Avitum, která dlouhodobě na zlepšení prevence onemocnění ledvin s Českou nefrologickou společností spolupracuje.

Systémová změna v prevenci

Doporučení Rady NSC by se mělo promítnout do novely vyhlášky č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách. Jejím cílem je sladit obsah prohlídek u praktických lékařů s doporučeními odborných společností pro diagnostiku CKD. Praktici tak budou mít nově možnost ve dvouletých intervalech provádět testy ACR, sérového kreatininu a výpočtu eGFR u všech pacientů starších 50 let. Současná podoba prevence CKD, která platí od roku 2016, podle odborníků nestačí. Vyšetření jsou nyní dostupná pro rizikové pacienty nad 50 let jen jednou za čtyři roky. Tento interval odborníci dlouhodobě považují za nedostatečný. **„U chronicky nemocných osob, jako jsou pacienti s diabetem či kardiovaskulárními onemocněními, se postup nadále řídí doporučeními odborných společností, protože parametry CKD jsou u nich obvykle sledovány v rámci dispenzární péče s vyšší frekvencí než u běžných preventivních prohlídek,“** říká PhDr. Karel Hejduk, vedoucí Národního screeningového centra.

Nově i monitoring výsledků

Další změna se týká novelizace vyhlášky č. 373/2016 Sb., která nově umožní sběr laboratorních dat do Národního zdravotnického informačního systému. To otevře cestu ke kvalitnějšímu monitoringu

onemocnění na celostátní úrovni. „**K optimalizaci prevence povede také vytvoření specifických zdravotních výkonů pro biochemické laboratoře, které budou zahrnuty do připravované vyhlášky stanovující seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami,**“ doplňuje PhDr. Karel Hejduk.

Prevence místo nákladné léčby

Význam včasného záchytu potvrzují i tvrdá data. V roce 2024 bylo v programu náhrady funkce ledvin (RRT) léčeno 12 017 pacientů. Hranice dvanácti tisíc byla překonána teprve podruhé v historii. Většina těchto pacientů přitom vstupuje do systému bez předchozího sledování nefrologem. „**Včasná diagnostika znamená, že pacient nemusí nikdy skončit na dialýze. Je to výhodné zejména pro něj a jeho rodinu, ale i pro zdravotní systém jako celek. Tato změna v prevenci je investicí s vysokou návratností**“ upozorňuje profesor Ivan Rychlík.

Co bude následovat?

Změny v legislativě by měly vstoupit v platnost 1. ledna 2026. V mezičase budou informováni zdravotníci i laboratorní síť. Změna v prevenci se totiž netýká jen chronického onemocnění ledvin, ale i dalších onemocnění. Nově se například dříve bude měřit hladina cholesterolu, dříve se bude monitorovat EKG nebo krevní obraz. Významnou roli bude hrát i osvěta veřejnosti – právě ta může motivovat více lidí, aby preventivní prohlídky nezanedbávali. „**Stále platí to, že nemocné ledviny nebolí. Onemocnění často přichází tiše, bez bolesti. O to důležitější je prevence. I proto už bezmála 20 let podporujeme Světový den ledvin a vyvinuli jsme tzv. ledvinovou kalkulačku (www.ledvinovakalkulacka.cz), kde si zdraví svých ledvin může na dálku kdokoli orientačně otestovat,**“ uzavírá MUDr. Martin Kuncek.

Koncern B. Braun působí na celosvětovém trhu přes 180 let a dnes patří k největším výrobcům zdravotnických produktů na světě. Hlavní sídlo je v německém Melsungenu, pobočky má v 64 zemích světa. Skupinu B. Braun CZ/SK tvoří B. Braun Medical (dodavatel zdravotnických prostředků), B. Braun Avitum (provozovatel dialyzačních středisek a odborných ambulancí) a Aesculap Akademie (mezinárodní vzdělávací instituce). Skupina B. Braun v České a Slovenské republice působí od roku 1993 a zaměstnává více než 900 lidí.

Kontakt na Skupinu B. Braun CZ/SK

Lucie Kocourková | tisková mluvčí

+420-602 167 024 | lucie.kocourkova@bbraun.com

www.bb Braun.cz